Førdefestivalen 3. – 7. juli.2019

Folkemusikkfestivalen i Førde hadde 30-årsjubileum i år. Det står respekt av en slik alder for en festival av dette slaget. Festivalen har vokst i alle retninger i musikalsk forstand, alle verdenshjørner er representert, med høyt kvalitetsnivå og stor publikumstilstrømning. Festivalen har hatt ulike temaer i fokus opp gjennom årene. I år var temaet:

»VERDA I FØRDE»

Vi som har vært her mange ganger, blir like begeistret hver gang. Alltid noe nytt, nye spennende møter med annerledes musikk, sterke uttrykk i tekst og tone, personligheter som utøver sin sang og musikk.

Førdefestivalen byr alltid på kvalitet og flotte og varierte opplevelser. I år var det ingen unntagelse. Vi to som fikk være IFINs representanter var fulle av begeistring etter fire dager fra den ene konserten til den andre. Heldige vi.

Den 30. Førdefestivalen ble åpnet av **Kristin Danielsen**, direktør i Kulturrådet. Hun hadde mange lovord til festivalen som etterhvert er blitt en kjent formidler av verdensmusikk. Jubileet ble også markert av mer enn 30 barn, små og store og i alle varianter, som sang bursdagssangen. Stas.

Åpningskonserten var et musikalsk mangfold. Vi fikk innslag av mange av artistene som skulle ha konserter de følgende dagene. Da kan en bedre legge plan for det man ønsker høre mer av.

Først ut denne kvelden var **«Triakel»,** en av de mest kjente svenske folkemusikktrioer vi har. De er kjent fra to tidligere festivaler i Førde og har turnert i hele Europa og rundt om i verden. Triakel spiller og synger viser, mest fra hjemstedet Hælsingland, alt fra revynummer til salmer.

Stemmen til **Emma Hærdelin** er selve kjernen i lydbildet. Hun er en god formidler, tekstene har både alvor og skjemt. Salmer i valsetakt og tragisk historie i glade takter gjorde konserten til en koselig og morsom opplevelse. Janne Strømstedt på trøorgel og Kjell-Erik Eriksson på fele rammet inn den tydelige stemmen til Emma.

Den nye portugisiske **fadostjernen Sara Correia** ble et nytt og sterkt møte. Fadosang er familiearv i flere generasjoner, og hun har sunget i fadohusene siden hun var liten jente. Her fikk hun utvikle stemmen og identiteten sin som sanger. Hun sang som om det gjaldt livet om kjærlighet, lengsel, glede.

Den **norsk/svenske trioen Furubotten/Amper/Haltli** var et fint innslag i konserten. Fele, nøkkelharpe og trekkspill ga et variert og sterkt lydbilde, vakkert. Musikken var komponert av Ragnhild Furubotten, kjent fra Hekla Stålstrenger. Vi møtte henne igjen sammen med en annen dyktig kvinnelig Julie Alapnes, på Columbo Egg. De spilte friskt og freidig så buestrenger røk. Herlige damer, herlig musikk .

Så var det skotske **RURA** sin tur med fengende miks av skotsk reel og jig fremført på en klassisk skotsk blanding av feler, sekkepipe, fløyte, bodhra`n og gitar, gammel og ny musikk. Her var det futt og fart. Det rykket i dansefoten.

«Norayr Karthasyan & Menua« var en kuriositet med armensk folkemusikk spilt på ulike fløyter og forskjellige andre og annerledes blåseinstrumenter, noen forøvrig utviklet av multiinstrumentalisten, komponisten og dirigenten Karthasyan selv, og tromme og cello. Musikken ble presentert i et uttrykksfullt musikkbilde, vakkert, mykt og vart, slik som vi kjenner mye av armensk folkemusikk.

Siste innslag var det flotte, sterke kvinnebandet **«The Forbidden Orchestra».** Bandet består av fem kvinner fra Sverige/Argentina/Palestina/Irak, fem ulike kulturer, og de spiller på instrumenter som i utgangspunktet er forbudt for kvinner å spille på. De hadde sterke og personlige historier å fortelle. Deres felles plattform er å formidle fred og ytringsfrihet gjennom sin musikk. Sorg og glede uttrykt i feiende, herlige rytme. En tøff konsert, vakre og tøffe damer.
Lykke!! Senere på kvelden ble vi bedre kjent med denne kvinnegruppen. En forrykende konsert i en hel time.

Åpningskonserten var praktfull. Variert og vakker musikk for øret, men også visuelt vakkert. For noen lysfolk de hadde, fargerik og flott lysdesign. Konserten ble ledet på en lett og ledig måte av programleder Runar Gudnason blant annet med en rap på nynorsk.

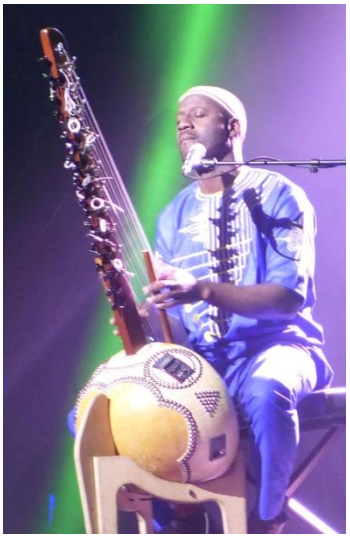
Førdefestivalen hadde et mangfold av gode og spennende konserter. Det var vanskelig å velge, særlig når to favoritter var til samme tidspunkt eller på en scene en ikke rakk frem til i tide. Vi fikk i alle fall med oss en av festivalens favoritter**:**

«KROKE»
Trioen er først og fremst kjent for sin klezmermusikk, og mange av oss hadde gledet seg til å høre dem igjen. Nå var det en litt annen stil, mest improvisasjoner over etnisk folkemusikk. Mye gikk i et forrykende tempo, sterke uttrykk, heftige rytmer. Underholdende til tusen. Gjesteartist var Urna Chahar-Tugchi.
Ønsket om litt mer av den spesielle klezmermusikken var tilstede.

Gjensynsgallaen » 30 år uten grenser» bød på innslag av mange forskjellige grupper. Denne konserten var festivalens høydepunkt. Den var proft ledet vekselvis av journalist Sigbjørn Nedland og felespiller/kveder Unni Løveid.

Fra denne konserten vil vi nevne:

Coraspilleren Seckou Keita fra Senegal ga oss en magisk stund. Ut av dette runde, vakre langhalsete instrumentet med 22 strenger, lød vare, melodiske, trillende toner og med Seckous klangfulle stemme føltes det hele magisk. Bare ett instrument, så mye musikk som trollbandt hele salen. Han fikk også til litt allsang med publikum. Populært.

Hemsing/Larsen - to søstre og to brødre var også en fin opplevelse. Søskenparene er vel kjent og blant de ledende felemusikere i Norge. Repertoaret spenner vidt, fra folkemusikk fra hjemtrakter til verk av Bach og Ole Bull, og også selvkomponert verk av Gjermund Larsen. Musikkmagi.

Søstrene Masha og Marjan Vahdal fra Iran får ikke synge i hjemlandet, kvinner får ikke lov av styresmaktene. Med sine spesielle stemmer har de brakt toner med tekster om sterke historier, rundt om i verden. Med varhet og styrke og intensitet formidlet de sangene sine sammen med to norske musikere, Gjermund Silset på bass, Kenneth Ekornes på perkusjon og en iraner Mehdi Timorlein på fløyte. Søstrene er aktive i den internasjonale organisasjonen Freemuse som kjemper for ytringsfrihet for kunstnere. De var i Førde for andre gang.

Marco Marcovic Brass Band stod for kveldens mest kraftfulle og høylytte innslag. Her blåste de ut sigøynermusikk i hundre så taket nesten løftet seg, full energi og forrykende tempo i ujevne rytmer som vi liker godt. Selv om det rykket i dansefoten, var det vanskelig å følge med, men unge og unger hev seg ut på golvet og lekte seg med rytmene i stor begeistring.

Marko lever og sjonglerer med sin trompet, og det har han gjort siden han var barn. Han turnerte tidlig rundt i verden med farens band. Han ble tidlig solist, og i 2006 startet han sitt eget band. Med mer enn 1000 konserter og festivaler i verden er Marco Markovic med sitt Brass Band kanskje en av de største festkongene av alle.

Det må nevnes at han hadde to dagers kurs for blåsere, og de fikk spille med bandet på en senere konsert.

Flere konsertopplevelser:

På Columbi Egg fikk vi heldigvis med oss et spesielt par fra Hellas. **Ross Daly** er iren som gjorde greker av seg og er regnet for en multi-instrumentalist med den greske lyra som sitt spesialinstrument. Han har sterk filosofisk tilnærming til musikken han spiller:

»Musikken er språket mitt i dialogen med det jeg opplever som hellig». Hans vakre kone, Kelly Thoma, spilte på lyre sammen med ham. Publikum var musestille i dette intime lokalet. Musikken var så var og nesten stillestående, en magisk lyttestund.

Her fikk vi også en smakebit fra Ungarn av **Muzsikas**. De regnes som legender i ungarsk folkemusikk. De har mange forskjellige instrumenter, noen gamle og ukjente for oss. Futt og fart hadde de, og et dansepar fant en liten plass på gulvet til litt ungarsk dans.

Noen av oss hadde gledet seg til dansekurs med disse, men det ble avlyst pga for få påmeldte. Men vi fikk med oss kurs i afrikansk dans. Det var veldig kjekt med god pedagog og med levende musikk på strengeinstrument og trommer.

Gruppen deres **Dizu Plaatjies & Ibuyambo fra Sør-Afrika** spilte på dansescenen på hotellet en kveld. De var i full mundur med ansiktsmaling og fargerike kostymer, og med fengende afrikanske rytmer var dansegulvet hele tiden fullt.

To konserter som vi også valgte å få med oss, var spesielt berikende. Heldigvis var begge konsertene i Teatersalen som er en mindre scene og mer intim. Det er kjekt å være tett på musikerne.

1. Timples & Other Small Guitars fra Spania/Kanariøyene var et herlig møte med lekende musikk på disse små gitarene. Fem dyktige musikere som spilte på ulike gitarer. De byttet instrumenter underveis med humor og spilleglede, og så hadde de en sanger med en praktfull stemme. Kosekonsert.

2. Samurai Accordion med musikere fra Italia,Finland Irland.

Morsomme, dyktige og lekende musikere som gav oss stor musikalsk uttelling. Tenk at trekkspill kan gi så mye herlig musikk. En gladkonsert. Må nevne spesielt den yngste musikeren som var en opplevelse å følge. Han levde med hele kroppen og drog trekkspillet med seg, opp, ned, bort, ut og inn. Et sjarmerende tillegg til den deilige musikken.

Søndagen var det gratis brunsj på den store gressletten. Langbord i lange baner med stort utvalg av mat, men lange køer, så vi sto over og fant oss litt frukt.

Fra scenen var det hele tiden underholdning av ulike grupper fra flere land. Norske folkemusikere og dansere, og den russiske gruppen Otava Yo med heftig kosakkdans, fikk fart på publikum. Store og små danset, improviserte og lekte seg med musikken foran scenen. Virkelig et vellykket arrangement til glede for mange av lokalfolket og tilreisende. Og så var det sol og varmt.

Her er mye nevnt, men slett ikke alt som foregikk disse dagene. Det var musikere og grupper i mange ulike sammenhenger og på ulike arenaer/scener rundt om, slik det pleier å være på festivalen. Dette er en stor festival og en må velge.

Arrangøren fortjener ros for valg av artister, programledere samt lyd og lysfolk. Førdefestivalen 2019 fremstår som et særdeles vellykket arrangement.

Til IFIN-medlemmer som ikke har vært i Førde på festival ennå :

Prøv å få med dere denne eventyrlige sjansen til å møte folkekultur fra hele verden, verdensmusikk! Lite dans etter vårt ønske, men noen år er det mer. Vi tok tak i den nye direktøren og fikk komme med ønske om et ensamble med musikk, dans og kurs.

Husk å bestille hotell eller rom i god tid. (Gjerne før jul, det går an å avbestille). Det er kamp om bosted når nesten 30.000 mennesker vil til Førde.

På ifin.no vil dere finne program og opplysning i mars/april når IFIN får tilsendt programheftet. Ellers har festivalen egen nettside, (www.fordefestival.no), også Facebookside. Her vil dere finne mange foto fra årets festival og opplysninger om festivalen i 2020.

Juli 2019

Reisebrev fra to fornøyde festivaldeltakere, Sol Røe og Wenche Vårdal.

Foto: Sol Røe